

Beszélgetés a színházban — a színházról

Október 14-én, Tom Stoppard *Hamlet-persziflázának* (Valami búzlik Dániában) és Ivo Bresan *Paraszt Hamlet* című tragikomédiájának előadását követően, az előadás szereplői, élükön a három rendezővel Ruszt Józseffel, Böhm Györggyel és Seregi Zoltánnal, a Kisszínház előcsarnokában találkoztak a közönséggel, amely ezen az estén nagyrészt egyetemistákból, főiskolásokból állt. A találkozás kapcsán mindenekelőtt üdvözlőnk kell a színház vezetőinek és társulatának azt a kezdeményezését, miszerint ezt az előadást az egyetemisták beépítéssel nélkül tekinthették meg, ami egyben szép gesztussal jelezte a törekvésüket is, hogy valamilyen módon kontaktust teremtsenek a közönséggel, annak is fiatalabb évfolyamú rétegével. Nemcsak a jelenlévő rendezők és színészek, de a szegedi színház sorsát figyelemmel kísérő érdeklődő is örömmel nyugtázhatta, hogy igen nagyszámú közönség gyűlt össze az előadásra nyúló beszélgetésre. Ezt az örömet fokozta, hogy a kérdések ösztönén, minden kérés nélkül érkeztek, s Ruszt József még ennél is ösztönözten válaszolt azokra. A beszélgetés során szó esett műsorpolitikai gondokról, amelyeket főként a rétegerdeklődés kielégítésének követelménye okoz. Ruszt József ismertette a színházi évad programját, beszélt a színházi „üzem” működésének nehézségeiről. A beszélgetés talán főként azért mondható sikeresnek, mert a „Paraszt Hamlet”-előadás kapcsán a jelenlévők fontos, társadalmunk mai közállapotát mélyebben is érintő kérdéseket fogalmaztak meg. Persze, mindenél jelentősebb volt a pillanatnyi tény, hogy valamiféle párbeszéd körvonalai bontakoztak ki a művészek és a közönség előadásán túli találkozásának alkalmából. Mindnyájunk közös érdeke, hogy a szegedi színházban kételkedés nélkül megindult pozitív folyamat (gondoljunk „Az élet álom”, a „Beckett avagy Isten becsülete” és a mostani, „Paraszt Hamlet”-előadásokra!) ne szakadjon meg.

Ugy érezzük, hogy az október 14-i beszélgetés ezt szolgálta.

A RENDEZŐ:

Ruszt József szerint jó, élénk színházi élet egyáltalán: szellemi élet nem létezik egészséges közélet nélkül. Ahol az előbbivel baj van, ott az utóbbi gyengeségeit kell egyben keresnünk.

Nem kis nehézségeket okoz a Magyarországon kialakult „mindenevő” színházi forma. Egyazon színháznak kell kiszolgáltatnia egy város mégoly különböző ízlésű rétegeit. Az eltérő elvárásoknak megfelelő darabok eltérő játékmódot követelnek, kialakult műfaji konvenciók is különböznek. Így természetesen lehetetlen egy-egy közönségréteget tökéletesen kielégíteni, mint ahogy illúzió marad valamely egyéni arculat, saját stílus, célzatos műhelymunka kialakításának igénye is.

Ennek ellenére kísérleteibe kezdünk, amely a különböző műfajokban egyaránt igényes és érdekes előadások létrehozását célozza, valamelyest egységesebb színházi gondolat- és formarendszert kialakítva. A zenés játék és a mesedarab műfajában készülünk ezzel az igénnyel egy-egy különlegesnek ígérkező bemutatóra. (Voskovec: A császár pékje, Gozzi: Turandot). További két bemutatónk egy-egy irodalmi „nagy falat” (Shelley: a Cenci-ház, O' Neill: Hosszú út az éjszakában.) Ezekkel az új irodalmi bemutatókkal, Thurzó Gábor posztumusz komédiájával és a már műsoron levő darabokkal reméljük ismét felkelthetjük a szegedi közönség — az egyetemisták! — figyelmét, s nem is bizonyultunk méltatlannak a figyelemre.

A SZERVEZŐ TITKÁR

Hrabovszky András: Szegeden színház és közönsége jó néhány éve nem talál igazán egymásra. Volt amikor a nézők jogosan távolodtak el a színháztól. Az viszont már a szellemi élet „tehetlenségéből” fakadt, hogy a későbbi — nem is mindig sikertelen — erőfeszítések visszhangtalanok maradtak. Szokássá vált a másodlagos véleményalkotás. „Nem megyek színházba Szegeden, mert itt rossz a színház” jelszóval jöttek egyetemisták, főis-

kolások a városba az ország különböző tájairól.

Nehézkes, kevésbé hatékony volt közönségszervezői rendszerünk is. Sok új kezdeményezéssel, rugalmasabb módszerekkel igyekeztünk megtalálni közönségünket.

A Zenés Kávéház beindításával művészek és nézők közvetlen, természetes találkozásait, kapcsolatteremtését szerettük volna elősegíteni. A hely adottságai miatt, s egyéb okokból — valljuk be — nem sikerült.

Nem mondtunk azonban le egy hasonló, jobban szervezett „klub” létrehozásáról, ahol a „cíntek” és a „színházak” találkozhatnak, beszélgethetnek, előadókra kerülhet sor. Várjuk a helyre és a lebonyolítási módra vonatkozó javaslatokat, és persze mi is keressük a megoldást.

A NÉZŐK:

Egyetemisták mondják: — elszoktunk attól, hogy egy szegedi bemutató is lehet esemény. Eljárunk Szolnokra, Kaposvárra, Pestre egy-egy jó előadásért és nem vesszük észre, hogy az előző évadban is volt itt, helyben két olyan darab, amely megérdemelte volna a figyelmét.

— Van a szegedi egyetemistáknak egy jelentős rétege, amely járna színházba Szegeden is, ha lenne miért. Talán most elindulnak.

— A szegedi egyetemisták között nem divat színházba járni, persze az előadások se voltak túl érdekesek.

— Nem szeretek Szegeden színházba menni. Itt nagyon fegyelmezetlenek a színészek. Az ötödik előadás után már nem a darabot játszik, hanem a saját poénjait.

Az eddigi ördögi körből (rosszak az előadások, ezért nincs közönség, de közönség nélkül nem lehet jó előadásokat csinálni stb.) talán most ki lehet törni egy művészeti vezető („a” Ruszt) szegedi munkálkodásával, a Színművészeti Főiskola velünk egyvívású diákjainak vendégszereplésével, és persze sok munkával, kölcsönös bizalommal. Tisztelje meg egymást színész és néző fegyelmelemmel, figyelemmel!

UPOR LÁSZLÓ

Herbst Zoltán:

Levél hazai tájra

SZ. D. tanár úrnak

Fejtől a lábomig már idegen vagyok, mint aki tükrötlen raboskodik messze önmagától s emlékpárja egy országon át száll vissza otthonig.

Ott meghúzott határ. A felismerés mindenütt sorompók közé kényszerít. Üzenem haza ha gondolnak még rám, óvom eszemtől a lét megfajtéseit.

Vigyázni kell a szívemre is, minden ütemvesztésben a halál gyakorol, s még így is igazolás lettem Önnek, késő nyugta a nyugtalan padokból.

A gondolat magára marad. Igaz alkut nem köthet bármit adnak érte, de nem magyarázom ami nyilvánvaló annak aki érti. Most már én is értek.

Vecsernyés Imre:

Vecsernyés Imre:

terivers

támpontok

a fölfoghatatlanhoz

árnyéktól bőrig ázott számacsa megoldott saru a gyűlöletben a keresztre feszített kagylókat miéért nem látgy gyorsan [szeretetlenben]

1. a lámpavason egy lámpavas lóg
2. az újságpapír elég a keményből nem áradnak a betűk
3. megfagyott vasaló a parázsló rongyon (a tenyér és a homlok)
4. az ölelés elmosztályán zsebre vág a kín

Petz György:

Tisztelet

S a lusta anyag — robbanó energiák lompos őrizője Mily fölszínese az ellentétek — s mily halálosak — Hanghullámok és fényhullámok közepében örvénylő forrás — Lelkének pólyált csöndese mégis.

Ládd, a kozmikus testvériség jámbor vándora Szent közönyében alázat. Csillagkértek őrizője, halálos forrás hűvívója S nélkülünk mégis kihűlne a mindenség Jelenlétünk kérdésére anyagi a válasz csupán Te értem, én általad — fáradt való Páncéljában, kardjával folyvást támadunk Sosincs ellenségre. Egy kötő volt: Einstein.

Herbst Zoltán:

Lázbeszéd a holtak közül

Petőfi emlékére

Veressé ölik a feltámadt népet, fagy állhat bosszút az elbukó Napon, füstölög esőben fut az élet s a távolban sülyed egy forradalom.

Becsukott tenyerem kagylóiban — talán Júliám szeméből pottyan könny — emlékem gyönggév fagyott képe van, művem olvasóként pergeti közöny.

Patáktól hornadt bordáim őlen mint a kutyák lábosa gyűlt vízen tutaiként ringatózik egy levél, s mint jövendő hósról álomban izen

***

Álomban aroomhoz szorítom a földet ne lássam véres repedéseit s a fák alatt szerte heverő levelek kimarjult testvért amikor mint legvilkoit katonák hallgatiák az ágvűfűstös mezők csendjét s messziről mintha belőlük gözölne a kód

Áthúrozott lantomon saiat nótáit látssza el minden évtized sas karmában pihen a magyar szabadság s én félek aroomhoz szorítom a földet

***

Veressé ölik a feltámadt népet, esőben felszínünk csontokból egy halom új armat Júlia-füvet tépek, testemből elvérzik a forradalom.

Megfelelni az újabb elvárásoknak

Felsőoktatási intézményeink művészeti csoportjai az utóbbi időben megszorítottak. A mennyiségi változás — szerencsére — minőségi ugrással is járt. Az amatőr művészeti csoportok szakmai szempontból egyre felkészültebbek, tevékenységük már nem pusztán közművelődési célokat szolgál, de — nem ritkán — művészi produktumot hoz létre. Ennek leírására az időnkénti bemutatók, előadások mellett a városi, a megyei és az országos rendezvénysorozatok jó lehetőséget biztosítanak.

Nem is olyan rég az egyetemi művészeti csoportok olyan anyagi és technikai problémákkal küzdöttek, melyek erősen megkérdőjelezték jövőbeni létüket. Ma — úgy tűnik — a legtöbb esetben ezek a gondok csökkentek — esetenként az igények redukálásának eredményeként.

Az előző tanévben a szegedi felsőoktatási intézmények amatőr művészeti csoportjai több értékes elismerést szereztek, gondoljunk csak a JATE és a SZOTE színpadára, vagy a tudományegyetem táncosportjára. Ezek a sikerek természetesen újabb és újabb követelményeket állítanak a művészeti csoportok elé.

Alábbi beszélgetésünkben a József Attila Tudományegyetem művészeti csoportjainak vezetői terveikről, elképzeléseikről nyilatkoznak az újabb elvárások, a magasabbra helyezeti mérce tudatában.

Egyetemi Színpad

Koly Gábor: — Annak ellenére, hogy színpadunk vezetője Arkosi Árpád erre az évadra Szolnokra szerződött, csoportunkat továbbra is ő irányítja. A társulat egyébként hat új taggal bővült, így a tizenöt részi emberünkkel együtt huszonegyen kezdhetünk munkához ebben az évben.

— Elsődleges feladatunk az új tagok képzése, szoktatása a mun-

kához. Ennek megfelelően megkezdődött a stúdióképzés, vagyis a hetenkénti rendszeres színész-próba az Aáy-téri tornateremben. Ez a próbalehetőség természetesen csak a díszlet nélküli próbák idejére megfelelő, azt követően már szűkösen bizonyul. Ilyenkor tesszük át színhelyünket az egyetemi klubba.

— Az új tagok felkészítése a színpadi-színészi munkára, valamint a beszédtechnikai tudnivalókra meglehetősen sok időt vesz igénybe, ezért az Egyetemi Színpad műsortervében egyelőre a „Nyilvántartás” és az „Emigránsok” szerepel. Újabb bemutatóra is készülünk, de erről bővebben nyilatkozni csak akkor lesz érdemes, ha minden friss emberünk megfelel a színpad állította követelményeknek.

Néptáncosport

Csendes Tibor: — Örömmel számolhatok be arról, hogy utánpótlási gondjaink egy időre megoldódtak, mert a negyven főből álló alapegyüttes hatvan új taggal bővült. Epp ezért, mi is első sorban az új tagok alaptudásának javítását, bővítését tartjuk fontosnak. Az utánpótlás természetesen a régi koreográfiát tanulja be, hogy képes legyen tudjon régebbi bemutatóműsorunkhoz, régebbi munkánkhoz. Csak ezek után válhat meg a terv, hogy táncosportunk indulhasson az új népművészek pályázaton és komolyabb fesztiválokon

— Tervezünk több megyei feladást is, s rendszeres lesz a JATE klubbeli táncórák is, mely nagy népszerűségnek örvend. A Kertészeti Egyetem néptáncosai-val közös műsorszerű szervezünk. Szegeden és Budapesten lesznek a bemutatók. A velük való együttműködés egyébként sem haszontalan, mert koreográfiák átadásakor figyelembe vesszük anyagi helyzetünket. Ez azért lényeges, mert egy-egy koreográfia hivatalos ára 20–30 ezer forint.

— A legnagyobb gond szá-